

KORRALDUS

05.03.2024 nr DM-119981-24

Varkja II liivakarjääri keskkonnaloa nr SAAM-032 muutmine

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 48, § 66, § 67, keskkonnaseadustiku üldosa seaduse § 41 lõike 1 punkti 4 ning tuginedes aktsiaselts Level taotlusele nr T-KL/1011724-3 ja Saaremaa Vallavalitsuse 22.11.2022 otsusele nr 2-3/1808, otsustab Keskkonnaamet:

1.1. muuta aktsiaseltsile Level (registrikood 10216072, aadress Pikk tn 69, Kuressaare linn, Saaremaa vald, Saare maakond) Varkja maardlas Varkja II liivakarjääri mäeeraldisel maavara kaevandamiseks antud keskkonnaluba nr SAAM-023 vastavalt taotlusele järgmiselt:

1.1.1. pikendada keskkonnaloa kehtivusaega 15 aasta võrra s.o kuni 03.07.2038;

1.1.2. aastane keskmine tootmismahut 40 tuh m³ muuta mahuks 35 tuh m³.

1.2. Määrata keskkonnaloale nr SAAM-032 järgmised kõrvaltingimused:

1.2.1. Kaevandamisel, kaevise laadimisel või masinate hooldamisel ja tankimisel tuleb naftasaaduste pinnasesse ja põhjavette sattumise võimalus minimeerida. Kaevandamisel tuleb kasutada vaid korrasolevat kaevandamistehnikat ning tehnika hooldamist ja remonti tuleb teha vaid selleks kohandatud alal. Võimaliku tekkinud reostuse likvideerimiseks peab olema karjääris töötajatel teada kindel tegevusplaan ja tagatud töövahendid;

1.2.2. Sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C ning toimub kaevandamistegevus, on keskkonnaloa omanikul kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjääri siseteid ja toodangupuistanguid;

1.2.3. Lindude pesitsusajal vältida mürarikkeid töid, tagada kaldapääsukeste ohutu pesitsemine;

1.2.4. Kõrede sigimisveekogude kaldaalast 50 m raadiuses ei tohi kaevandamistegevust läbi viia;

1.2.5. Kõre püsielupaiga ümber jätta vähemalt 50 m laiune ala, kus liiva kaevandamine toimub vaid põhjavee tasemeni;

1.2.6. Alates kaevandamistegevuse jõudmisest allapoole põhjavee taset kuni loa kehtivuse lõpuni tuleb sigimisveekogude seisundit iga-aastaselt seirata. Võrdlusandmete saamiseks kaevandamise eelse veerežiimiga, tuleb vähemalt ühel aastal enne allapoole põhjaveetaset kaevandamise alustamist teostada samasugune mõõtmine. Seiret tuleb teostada alltoodud meetodil:

1.2.6.1. Alates 10. aprillist kuni 15. juulini teha kord nädalas veetaseme mõõtmine karjäärile lähemates kõre sigimisveekogudes;

1.2.6.2. Kõige kõrgema veetasemega perioodil enne 10. aprilli tähistada sigimisveekogu kalda veepiir (nt vaiaga). Igal nädalal mõõta ära veetaseme muutus algse veetasemega võrreldes;

1.2.6.3. Igal seirenädalal anda hinnang eelneval nädalal esinenud sademete ja ligikaudse koguse kohta vähemalt sellisel skaalal, nagu kuiv, nõrk vihm, tugev vihm, tugev vihm mitmel päeval;

1.2.6.4. Andmed esitada igal aastal 25. juuliks Keskkonnaametile;

1.2.6.5. Kui ilmneb, et sigimisveekogude hüdroperiood hakkab oluliselt lühenema, tuleb sigimisveekogude seisundit parandada (koostöös Keskkonnaametiga);

1.2.7. Põhjavee tasemeni kaevandatava ala sellesse serva, mis piirneb lamamini kaevandatava karjääriosaga, kujundada vähemalt 2 m laiune ja 1,5 m kõrgune liivavall. Valli rajamisel tuleb kasutada puhast liiva, et takistada valli kiiret kõrge taimestiku ja võsaga kinnikasvamist. Valli rajamiseks ei tohi mitte mingil juhul kasutada katendit, orgaanikaga segatud liiva või huumusrikast pinnast;

1.2.8. Lamamini kaevandatava karjäärialala nõlvad peavad olema lauged (kalda kaldenurk mitte üle 45°) ning neid ei tohi korrastamisel katta katendiga ega huumusrikka pinnasega, täis istutada ega metsastada;

1.2.9. Püsielupaiga territooriumile ega sigimisveekogudest 50 m raadiusesse ei ole lubatud ladustada kooritud katendit, raadatud puid ega juuritud kände;

1.2.10. Püsielupaiga juurdepääsutee tuleb säilitada ka kaevandamistegevuse lõppedes.

1.3. avalikustada aktsiaseltsile Level kuuluva keskkonnaloa nr SAAM-32 muutmine ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded;

1.4. korraldus jõustub aktsiaseltsile Level teatavaks tegemisest.

Käesolev korraldus on keskkonnaloa nr SAAM-032 lahutamatu osa. Keskkonnaluba nr SAAM-032 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis <https://kotkas.envir.ee/>.

2. ASJAOLUD

2.1. Keskkonnaloa muutmise taotluse läbivaatamine

Aktsiaselts Level (registrikood 10216072, aadress Pikk tn 69, Kuressaare linn, Saaremaa vald, Saare maakond) esitas 26.04.2022 Varkja II liivakarjääri keskkonnaloa muutmise taotluse (nõuetekohane taotlus on registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis, edaspidi *KOTKAS* 12.09.2022 dokumendina nr DM-119981-7).

Aktsiaselts Level omab Varkja II liivakarjääris kaevandamiseks keskkonnaluba nr SAAM-032, mis on antud 31.07.2008 kehtivusega kuni 03.07.2023.

Keskkonnaamet pikendas loa kehtivusaega loa pikendamise menetluse ajaks vastavalt maapõueseadusele (edaspidi *MaaPS*) § 67 lg 7 kuni 03.07.2024.

Varkja II liivakarjäär asub Saare maakonnas Saaremaa vallas Kuremetsa külas riigiomandis olevatel kinnistutel Liivakarjäär 1 (katastritunnus: 30101:004:0529), Liivakarjäär 2 (katastritunnus: 30101:004:0530) ja Liivakarjäär 3 (katastritunnus 30101:004:0531) ning Kõõru külas riigiomandis oleval kinnistul Liivakarjäär (katastritunnus: 30101:004:0532) ja munitsipaalomandis oleval Karjääri tee (katastritunnus 30101:004:0561) kinnistul. Riigivara valitsejaks on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium ja valitsema volitatud asutuseks Maaamet. Taotletava mäeeraldise pindala on 11,87 ha ja mäeeraldise teenindusmaa pindala on 15,50 ha. Taotletav mäeeraldis hõlmab Varkja liivamaardla ehitusliiva aktiivse tarbevaru 5 plokki, täiteliiva aktiivse tarbevaru 6 ja 7 plokki.

Seisuga 30.09.2020 ehitusliiva aktiivne tarbevaru kogus 170,031 tuh m³ ja täiteliiva aktiivne tarbevaru kogus 354,103 tuh m³. Ehitusliiva kaevandatav kogus on 157,031 tuh m³ ja täiteliiva kaevandatav kogus on 318,103 tuh m³. Kaevandatud maavara kasutatakse ehitussegude valmistamiseks, teedehituseks ning puiste ja täitematerjaliks. Kaevandatud maa korrastatakse veekoguks ja I kategooria kaitstava liigi elupaigaks.

Aktsiaselts Level taotleb keskkonnaloa nr SAAM-032 kehtivusaja pikendamist ja aastase tootmismahu muutmist. Uueks mahuks taotletakse 35 tuh m³. Keskkonnaluba soovitakse pikendada 15 aasta võrra.

Keskkonnaamet kontrollis taotleja esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS, keskkonnaseadustiku üldosa seaduses (edaspidi *KeÜS*), keskkonnaministri 23.10.2019 määruses nr 56 „Keskkonnaloa taotlusele esitatavad täpsustavad nõuded ja loa andmise kord ning keskkonnaloa taotluse ja loa andmekoosseis“ sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks taotluse menetlemiseks.

Riigilõiv 500 eurot on tasutud 22.04.2022 riigilõivuseaduse § 136² lõike 2 kohaselt.

Keskkonnanaloo taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja (Maa-ameti 03.05.2022 kiri nr 9-3/22/7602-2, 29.06.2022 kiri nr 9-3/22/7602-4 ja 22.09.2022 kiri nr 9-3/22/7602-6).

Maa-amet on märkinud, et loa pikendamisel tuleb arvestada, et seisuga 30.09.2020 oli 5 ploki jääkvaru 170,031 tuh m³, mis erineb keskkonnanaloo taotluse vormile märgitud varust 0,279 tuh m³ võrra.

Taotletava mäeeraldise ja selle teenindusmaa põhjapoolsele lahustükile jääb III kategooria kaitsealuse liigi *Riparia riparia* (kaldapääsuke; Eesti looduse infosüsteemi kood (edaspidi *EELIS kood*) KLO9120753) elupaik ja lõunapoolsele lahustükile III kategooria kaitsealuse liigi *Riparia riparia* (kaldapääsuke; EELIS kood KLO9120831) elupaik. Taotletava mäeeraldise ja selle teenindusmaa lahustükkide vahelisele alale, kattudes seejuures osaliselt ka mäeeraldise ja selle teenindusmaaga, jäävad Kuumi kõre püsielupaik (EELIS kood KLO3000486) ja selle piiranguvöönd, I kategooria kaitsealuse liigi *Bufo calamita* (kõre; EELIS kood KLO9101952) elupaik, III kategooria kaitsealuste liikide *Lullula arborea* (nõmmelööke; EELIS kood KLO9124577), *Charadrius dubius* (väiketüll; EELIS kood KLO9123788), *Bufo bufo* (harilik kärnkonn; EELIS kood KLO9122239), *Rana arvalis* (rabakonn; EELIS kood KLO9122242), *Lissotriton vulgaris* (tähnikvesilik; EELIS kood KLO9122241), *Leucorrhinia albifrons* (valgelaup-rabakiil; EELIS kood KLO9201158) elupaigad.

Üle taotletava mäeeraldise ja selle teenindusmaa põhjapoolse lahustüki kulgeb metsatee Varkja liivakarjääri tee nr 3010040.

Keskkonnaamet palus oma 12.04.2023 kirjaga nr DM-119981-13 esitada eksperthinnang seoses Kuumi kõre püsielupaiga (edaspidi *PEP*) kattumisega osaliselt mäeeraldisel. Eksperthinnangus paluti käsitleda allpool põhjavee taset kaevandamise mõju kõre PEP-i alale, analüüsitakse sigimisveekogudes veetaseme seire vajalikkust ja vajadusel esitatakse planeeritava kaevandamistegevuse leevendusmeetmed kõrele negatiivsete mõjude vältimiseks/leevendamiseks.

Aktiaselts Level edastas Keskkonnaametile 20.04.2023 kirja (KOTKAS 21.04.2023 DM-19981-14), milles palus andmete esitamise tähtaega pikendada kuni 15.07.2023.

Keskkonnaamet nõustus eksperthinnangu esitamise tähtaja pikendamisega oma 25.04.2023 kirjaga nr DM-119981-15.

Eksperthinnang („Eksperitarvamus Varkja II liivakarjääris allpool põhjavee taset kaevandamise mõjust kõre asurkonnale“ Riinu Rannap 2023) esitati Keskkonnaametile 18.07.2023 (KOTKAS 31.07.2023 nr DM-119981-16).

2.2. Keskkonnanaloo muutmise taotluse ning otsuse eelnõu avalikustamine ning menetlusosaliste teavitamine

KeÜS § 47 lõike 2 kohaselt avaldatakse keskkonnaloa taotluse menetlusse võtmise kohta teade väljaandes Ametlikud Teadaanded ja kohalikus või maakondlikus ajalehes. Teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa muutmise taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamata kohalikus või maakondlikus ajalehes, kuna kavandatud tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning kavandatud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaloa taotlus on 29.09.2022 avalikustatud ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded. Keskkonnaamet teavitas 29.09.2022 kirjaga nr DM-119981-10 keskkonnaloa taotluse esitamisest ja avatud menetluse algatamisest KeÜS § 46 lõike 1 punktides 1 ja 2 nimetatud isikuid.

Kuni loa muutmise või muutmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igalühel õigus esitada taotluse kohta ettepanekuid ja vastuväiteid.

Avalikustamise käigus ettepanekuid ega seisukohti ei esitatud.

KeÜS § 47 lõike 6 sätestab, et kui sama paragrahvi lõikes 1 nimetatud taotluse menetlusse võtmise teates ei avaldatud keskkonnaloa taotluse ja selle kohta antava haldusakti eelnõu väljapaneku aega ja kohta või seisukoha ning küsimuste esitamise tähtaega ja adressaati, avaldatakse nende andmetega teade vastavalt käesoleva paragrahvi lõigetes 2 ja 2¹ sätestatud nõuetele viivitamata pärast haldusakti eelnõu valmimist. KeÜS § 47 lõike 2 sätestab, et teate võib jätta kohalikus või maakondlikus ajalehes avaldamata, kui kavandatud tegevusega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on nii väike, et selle vastu puudub piisav avalik huvi.

Keskkonnaamet jättis keskkonnaloa taotluse kohta antava haldusakti eelnõu teate kohalikus või maakondlikus ajalehes avalikustamata, kuna kavandatud tegevus on väikese mõjuga ja sellega kaasnev keskkonnahäiring või keskkonnarisk on väike ning antud tegevuse vastu puudub piisav avalik huvi.

KeÜS § 47 lõike 2, haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) § 48 ja § 49 lõigete 1 ja 2 alusel pani Keskkonnaamet 26.01.2024 õigusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks välja ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded, määrates ettepanekute ja vastuväidete esitamise võimaluse teates märgitud tähtaja jooksul. Lisaks teavitati asjast huvitatud isikuid 26.01.2024 kirjaga nr DM-119981-21. Samuti edastati kiri vastavalt HMS § 40 lõikele 1, mis sätestab, et loa andja peab andma enne haldusakti väljastamist menetlusosalisele võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta oma arvamus ja vastuväited.

Ette antud aja jooksul vastas Maa-amet (KOTKAS 01.02.2024 nr DM-119981-22) ja Saaremaa

Vallavalitsus (KOTKAS 08.02.2024 nr DM-119981-23). Esitatud seisukohti analüüsitakse punktis 3.4.

2.3. Keskkonnamõju hindamise vajalikkuse üle otsustamine

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi *KeHJS*) § 3 kohaselt hinnatakse keskkonnamõju, kui taotletakse tegevusluba või selle muutmist ning kavandatav tegevus toob eeldatavalt kaasa olulise keskkonnamõju. KeHJS § 11 lõigete 3 ja 4 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (edaspidi *KMH*) kohustuslik KeHJS § 6 lõike 1 tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist, lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 1 kohaselt ei kuulu ettevõtte poolt taotletav tegevus olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelusse. Kavandatav tegevus kuulub KeHJS § 6 lõike 2 punktis 2 nimetatud tegevusvaldkonda, mille täpsustatud loetelu on kehtestatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005. a määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu” (edaspidi *KMH määrus*).

KMH määruse § 1 lõike 1 ja § 3 punkti 4 kohaselt peab otsustaja andma eelhindangu selle kohta, kas pealmaakaevandamine kuni 25 hektari suurusel alal on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevus või mitte ning otsustama KMH algatamise või algatamata jätmise üle.

Keskkonnaamet otsustas 15.11.2023 kirjaga nr DM-119981-20 „Varkja II liivakarjääri keskkonnamõju muutmise taotlusele keskkonnamõju hindamise algatamata jätmise” jätta algatamata KMH Varkja II liivakarjääri keskkonnamõju muutmise taotlusele. Kavandatava tegevuse keskkonnamõju ebasoodsa keskkonnamõju vältimiseks või leevendamiseks tuuakse välja keskkonnamõju kõrvaltingimustena (vt p 3.3.).

3. KAALUTLUSED

3.1. Kaalutlused keskkonnamõju muutmisel

Korralduse otsustava osa punktiga 1.1 muudetakse keskkonnamõju nr SAAM-032 vastavalt aktsiaselts Level 04.07.2022 esitatud taotlusele nr T-KL/1011724-3.

3.2. Täiendavad kaalutlused keskkonnamõju muutmisel

MaaPS § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse kaevandamisloa andmise ja muutmise menetlusele HMS avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 1 lõike 4 järgi kohaldatakse maavara kaevandamise keskkonnamõju andmise ja muutmise menetlusele KeÜS 5. peatükki, arvestades MaaPS-i erisusi.

MaaPS § 49 lõike 1 kohaselt esitab taotleja kaevandamise keskkonnamõju saamiseks loa andjale taotluse.

MaaPS § 48 kohaselt annab kaevandamise keskkonnaloa Keskkonnaamet.

MaaPS § 66 lõike 2 punkti 2 kohaselt võib kaevandamisluba muuta, kui loa omaja taotleb kaevandamisloa kehtivusaja pikendamist.

MaaPS § 67 lõike 1 kohaselt kui kaevandamisloa kehtivusaja jooksul ei ole kaevandatavat maavara mäeeraldise piires täielikult ammendatud või kaevandatud maa ei ole korrastatud, pikendab kaevandamisloa andja loa omaja taotluse alusel loa kehtivust aja võrra, mis on vajalik maavara ammendamiseks, kuid mitte rohkem kui käesoleva seaduse § 60 lõigetes 1 ja 2 sätestatud tähtaja võrra.

MaaPS § 49 lõike 6 kohaselt saadab keskkonnaloa andja kaevandamise keskkonnaloa taotluse arvamuse saamiseks kavandatava kaevandamiskoha kohaliku omavalitsuse üksusele, kes esitab oma arvamuse kirjalikult kahe kuu jooksul taotluse saamisest arvates.

Taotlus on edastatud Saaremaa Vallavalitsusele 29.09.2022 kirjaga nr DM-119981-9, milles määrati arvamuse andmise tähtjaks kaks kuud. Saaremaa Vallavalitsus nõustus 22.11.2022 korraldusega nr 2-3/1808 (KOTKAS 24.11.2022 nr DM-119981-11) keskkonnaloa muutmisega.

MaaPS § 50 lõike 6 kohaselt tuleb taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava, kui kaevandamise käigus tekib kaevandamisjäätmekava, mida ladustatakse mäeeraldise teenindusmaal, mis ei ole jäätmevõimaldla jäätmeseaduse § 35² tähenduses. MaaPS § 50 lõike 3 kohaselt peab taotluse seletuskiri sisaldama andmeid kaevandamise käigus tekkivate kaevandamisjäätmekava kohta.

Varkja II liivakarjääri muutmise taotluse seletuskirja kohaselt kaevandamisel jäätmekava ei teki – tekkiv katend võõrandatakse kogu mahus. Taotleja on teadlik, et juhul kui tegevuse käigus selgub, et kaevandamisjäätmekava siiski tekib, on kohustus ka kaevandamise jäätmekava esitada.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal on vajalik välja selgitada, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb hetkel kehtiva MaaPS §-s 55 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

MaaPS § 55 lõike 2 punktides 1-9 ja lõike 3 punktides 2-3 toodud asjaolusid Varkja II liivakarjääri mäeeraldise, mäeeraldise teenindusmaa või nende asukohaga seoses ei esine, seega ei ole nimetatud punkte keeldumise alusena asjakohane käsitleda.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 11 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui kohaliku omavalitsuse üksus ei ole nõus keskkonnaloa andmisega. Saaremaa Vallavalitsus nõustus keskkonnaloa muutmisega. Seega ei esine MaaPS § 55 lõike 2 punkti 11 kohast keeldumise alust.

MaaPS § 55 lõike 2 punkt 12 sätestab, et keskkonnaloa andmisest keeldutakse, kui taotletava keskkonnaloa alusel tehtavad tööd võivad oluliselt ebasoodsalt mõjutada kaitstavat

loodusobjekti ja seda ebasoodsat mõju ei saa muul viisil vältida kui loa andmisest keeldumisega. Keskkonnaameti 15.11.2023 kirjaga nr DM-119981-20 kinnitatud KMH eelhinnangu järelendus oli, et kavandatava tegevusega ei kaasne olulist keskkonnamõju.

MaaPS § 55 lõike 3 punkt 1 sätestab, et kaevandamisloa andmisest võib keelduda, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest ja selle andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus. Aktsiaselt Level ei ole seisuga 05.03.2024 karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest.

Muu hulgas keeldutakse kaevandamisloa andmisest, kui kaevandamine on vastuolus riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strategiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“. Varkja II liivakarjääri puhul on tegemist juba olemasoleva mäeerdalisega, mille loa kehtivusaega praeguse menetluse käigus pikendatakse. Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga.

3.3. Kõrvaltingimuste seadmine

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad määrab haldusorgan kaalutlusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutlusõigust tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutlusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). MaaPS § 56 lõike 1 punkti 9 kohaselt märgitakse kaevandamisloale meetmed, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest tuleneva keskkonnahäiringu vähendamiseks. Keskkonnaloaga reguleeritakse mäeeraldisel ja mäeeraldise teenindusmaal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmed otseselt kaevandamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Kõrvaltingimused ja seirevajadused sätestatakse keskkonnaloa eriosades vastavalt asjakohasusele.

Kehtivale Varkja II liivakarjääri keskkonnaloale on kantud järgmised kõrvaltingimused:

1. I kategooria kaitstava liigi püsielupaiga soodsa seisundi tagamiseks on keelatud ammendatud karjääriosade pinnasega katmine, metsastamine ja veekogude kaladega asustamine.
2. Maavara kaevandaja on kohustatud teostama keskkonnaseiret maavara kaevandamise loa kehtivuse ajal igal aastal ja esitama seireandmed loa väljaandjale jooksva seireaasta 1. oktoobriks.

Keskkonnaamet on loa muutmise taotluse kohta andnud keskkonnamõjude eelhinnangu ning otsustanud 15.11.2023 kirjaga nr DM-119981-20 Varkja II liivakarjääri keskkonnaloa muutmise taotlusele jätta KMH algatamata. Eelhinnangus analüüsiti karjääri tööga kaasnevate keskkonnahäiringute võimalikku teket ja levimist ning intensiivsust. Eelhinnangu

lõppjäreldusena leiti, et kavandataval tegevusel puudub oluline keskkonnamõju.

Keskkonnamõjuvõimaluste vältimiseks ja leevendamiseks esitati eelhindangus järgmised keskkonnamõjuvõimalused:

1. Kaevandamisel, kaevise laadimisel või masinate hooldamisel ja tankimisel tuleb naftasaaduste pinnasesse ja põhjavette sattumise võimalus minimeerida. Kaevandamisel tuleb kasutada vaid korrasolevat kaevandamistehnikat ning tehnika hooldamist ja remonti tuleb teha vaid selleks kohandatud alal. Võimaliku tekkinud reostuse likvideerimiseks peab olema karjääris töötajatel teada kindel tegevusplaan ja tagatud töövahendid;
2. Sademetevases perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C ning toimub kaevandamistegevus, on keskkonnaloa omanikul kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjääri siseteid ja toodangupuistanguid;
3. Lindude pesitsusajal vältida mürarikkeid töid, tagada kaldapääsukeste ohutu pesitsemine;
4. Sigimisveekogude kaldaalast 50 m raadiuses ei tohi kaevandamistegevust läbi viia;
4. Püsielupaiga ümber jätta vähemalt 50 m laiune ala, kus liiva kaevandamine toimub vaid põhjavee tasemeni;
6. Alates kaevandamistegevuse jõudmisest allapoole põhjavee taset kuni loa kehtivuse lõpuni tuleb sigimisveekogude seisundit iga-aastaselt seirata. Võrdlusandmete saamiseks kaevandamise eelse veerežiimiga, tuleb vähemalt ühel aastal enne allapoole põhjaveetaseta kaevandamise alustamist teostada samasugune mõõtmine. Seiret tuleb teostada alltoodud meetodil:
 - 6.1. Alates 10. aprillist kuni 15. juulini teha kord nädalas veetaseme mõõtmine karjäärile lähimates kõre sigimisveekogudes;
 - 6.2. Kõige kõrgema veetasemega perioodil enne 10. aprilli tähistada sigimisveekogu kalda veepiir (nt vaiaga). Igal nädalal mõõta ära veetaseme muutus algse veetasemega võrreldes;
 - 6.3. Igal seirepäeval anda hinnang eelneval päeval esinenud sademete ja ligikaudse koguse kohta vähemalt sellisel skaalal, nagu kuiv, nõrk vihm, tugev vihm, tugev vihm mitmel päeval;
 - 6.4. Andmed esitada igal aastal 25. juuliks Keskkonnaametile;
 - 6.5. Kui ilmneb, et sigimisveekogude hüdroperiood hakkab oluliselt lühenema, tuleb sigimisveekogude seisundit parandada (koostöös Keskkonnaametiga);
7. Põhjavee tasemeni kaevandatava ala sellesse serva, mis piirneb lamamini kaevandatava karjääriosaga, kujundada vähemalt 2 m laiune ja 1,5 m kõrgune liivavall. Valli rajamisel tuleb kasutada puhast liiva, et takistada valli kiiret kõrge taimestiku ja võsaga kinnikasvamist. Valli rajamiseks ei tohi mitte mingil juhul kasutada katendit, orgaanikaga segatud liiva või huumusrikast pinnast;
8. Lamamini kaevandatava karjääriala nõlvad peavad olema lauged (kalda kaldenurk mitte üle 45°) ning neid ei tohi korrastamisel katta katendiga ega huumusrikka pinnasega, täis istutada ega metsastada;
9. Püsielupaiga territooriumile ega sigimisveekogudest 50 m raadiusesse ei ole lubatud ladustada kooritud katendit, raadatud puid ega juuritud kände;
10. Püsielupaiga juurdepääsutee tuleb säilitada ka kaevandamistegevuse lõppedes.

Tulenedes asjaolust, et eelhindangus määratud keskkonnamõjuvõimalused on täpsema sõnastusega ja katavad ka kehtivas kaevandamisloas olevad tingimused, määratakse loale kõrvaltingimused vastavalt eelhindangu otsuses toodule kuid sõnastust täpsustatakse järgmiselt:

1. Kaevandamisel, kaevise laadimisel või masinate hooldamisel ja tankimisel tuleb naftasaaduste pinnasesse ja põhjavette sattumise võimalus minimeerida. Kaevandamisel tuleb kasutada vaid korrasolevat kaevandamistehnikat ning tehnika hooldamist ja remonti tuleb teha vaid selleks kohandatud alal. Võimaliku tekkinud reostuse likvideerimiseks peab olema karjääris töötajatel teada kindel tegevusplaan ja tagatud töövahendid;
2. Sademetevaesel perioodil, kui ööpäeva keskmine välistemperatuur on üle +5 °C ning toimub kaevandamistegevus, on keskkonnaloa omanikul kohustus kasta karjääris kaevise transportimisel kasutatavaid karjääri siseteid ja toodangupuistanguid;
3. Lindude pesitsusajal vältida mürarikkeid töid, tagada kaldapääsukeste ohutu pesitsemine;
4. Kõrede sigimisveekogude kaldaalast 50 m raadiuses ei tohi kaevandamistegevust läbi viia;
4. Kõre püsielupaiga ümber jätta vähemalt 50 m laiune ala, kus liiva kaevandamine toimub vaid põhjavee tasemeni;
6. Alates kaevandamistegevuse jõudmisest allapoole põhjavee taset kuni loa kehtivuse lõpuni tuleb sigimisveekogude seisundit iga-aastaselt seirata. Võrdlusandmete saamiseks kaevandamise eelse veerežiimiga, tuleb vähemalt ühel aastal enne allapoole põhjaveetaset kaevandamise alustamist teostada samasugune mõõtmine. Seiret tuleb teostada alltoodud meetodil:
 - 6.1. Alates 10. aprillist kuni 15. juulini teha kord nädalas veetaseme mõõtmine karjäärile lähemates kõre sigimisveekogudes;
 - 6.2. Kõige kõrgema veetasemega perioodil enne 10. aprilli tähistada sigimisveekogu kalda veepiir (nt vaiaga). Igal nädalal mõõta ära veetaseme muutus algse veetasemega võrreldes;
 - 6.3. Igal seirenädalal anda hinnang eelneval nädalal esinenud sademete ja ligikaudse koguse kohta vähemalt sellisel skaalal, nagu kuiv, nõrk vihm, tugev vihm, tugev vihm mitmel päeval;
 - 6.4. Andmed esitada igal aastal 25. juuliks Keskkonnaametile;
 - 6.5. Kui ilmneb, et sigimisveekogude hüdroperiood hakkab oluliselt lühenema, tuleb sigimisveekogude seisundit parandada (koostöös Keskkonnaametiga);
7. Põhjavee tasemeni kaevandatava ala sellesse serva, mis piirneb lamamini kaevandatava karjääriosaga, kujundada vähemalt 2 m laiune ja 1,5 m kõrgune liivavall. Valli rajamisel tuleb kasutada puhast liiva, et takistada valli kiiret kõrge taimestiku ja võsaga kinnikasvamist. Valli rajamiseks ei tohi mitte mingil juhul kasutada katendit, orgaanikaga segatud liiva või huumusrikast pinnast;
8. Lamamini kaevandatava karjääriala nõlvad peavad olema lauged (kalda kaldenurk mitte üle 45°) ning neid ei tohi korrastamisel katta katendiga ega huumusrikka pinnasega, täis istutada ega metsastada;
9. Püsielupaiga territooriumile ega sigimisveekogudest 50 m raadiusesse ei ole lubatud ladustada kooritud katendit, raadatud puid ega juuritud kände;
10. Püsielupaiga juurdepääsutee tuleb säilitada ka kaevandamistegevuse lõppedes.

3.4. Avalikustamise käigus esitatud ettepanekute ja vastuväidete kaalumine

Keskkonnaloa SAAM-032 muutmise taotluse menetlusse võtmise teate avalikustamise käigus ettepanekuid ega vastuväiteid ei esitatud.

Keskkonnaloa nr SAAM-032 muutmise otsuse ja loa eelnõu avalikustamise käigus esitati 2 ettepanekut.

Maa-amet märkis (KOTKAS 01.02.2024 nr DM-119981-22), et on eelnõudes tuvastanud varude kogustes ebatäpsuse ja palub see parandada.

Keskkonnaamet viis vastavad parandused sisse.

Saaremaa Vallavalitsus märkis oma 07.02.2024 kirjas nr 8-5/5495-6 (KOTKAS 08.02.2024 nr DM-119981-23), et *loa andmise korralduse eelnõu punktis 1.2.6.2 on toodud veetaseme seireks järgmine meetod: kõige kõrgema veetasemega perioodil enne 10. aprilli tähistada sigimisveekogu kalda veepiir (nt vaiaga). Igal nädalal mõõta ära veetaseme muutus algse veetasemega võrreldes.*

Kirjeldatud metoodikaga kaasnevad esialgsel hinnangul alljärgnevad puudused:

- 1. Sellise seiremeetodiga ei ole võimalik saada erinevate aastate lõikes võrreldavaid tulemusi, kui igal aastal määratakse seire lähtepunkt uuesti veepiiriga.*
- 2. Veepiirile pandud vaia järgi on võimalik mõõta vaid veepiiri muutust horisontaalsuunas, mitte veesügavuse muutumist.*
- 3. Ei ole võimalik objektiivselt hinnata punktis 1.2.6.5 sigimisveekogude hüdroperioodi muutusi.*

Keskkonnaamet märgib, et on vastav metoodika on Keskkonnaameti loodushoiutööde büroo vanemspetsialisti poolt välja pakutud koostöös liigi eksperdiga (Riinu Rannap), kes andis ka antud menetluses eksperthinnangu.

Märgime, et veetaseme seire metoodika on välja pakutud sellisel moel seetõttu, et veekogud on ajutised ning madalate, laugete kallastega. Sellised veekogud kuivavadki nii, et see on hästi jälgitav servade nihkumise kaudu. Eesmärk on jälgida, kas veekogude liiga kiire kuivamine ei too kaasa kõrede järglaskonna iga-aastast hukkumist. Selleks piisab, kui veekogu kuivamise kohta saadakse operatiivset infot ja saadakse ka teada, kas põhjavee tasemest allpool kaevandamine muudab veerežiimi. Selline jälgimine võimaldab teha otsuseid veekogude ümberkujundamise vajaduse kohta. Täpsemad mõõteandmed vee sügavuse kohta pole vajalikud.

Seega Keskkonnaamet ei arvesta kohaliku omavalitsuse poolt tehtud märkustega ja jätab seire metoodika muutmata.

3.5. Otsekohalduvad nõuded

Keskkonnaloaga kaasnevad käitajal õigusaktidest tulenevad õigused ja kohustused. Ettevõtte peab järgima AÕKS, JäätS, VeeS, MaaPS ja nende alamaktides kajastatud nõudeid ning kohustusi. Keskkonnaamet on seisukohal, et õigusaktidest tulenevaid otsekohalduvaid nõudeid ei ole otstarbekas kanda keskkonnaloale. Olulisemad keskkonnavalised kohustused loa omajale on toodud Keskkonnaameti kodulehel rubriigis „Keskkonnakaitseloa omaja meelekspea“. Kohustused on leitavad Keskkonnaameti kodulehe aadressilt:
<https://www.keskkonnaamet.ee/et/eesmargid-tegevused/keskkonnakaitseloa-omaja-meelespea>.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

(allkirjastatud digitaalselt)

Martin Nurme

juhataja

maapõuebüroo

Lisad:

1. Keskkonnaluba
2. Lisa 2 - Maeraldise__plaan__Varkja_II.pdf
3. Lisa 3 - Labiloiked__Varkja_II.pdf
4. Lisa 4 - Korrastatud_ala__plaan__Varkja_II.pdf

Teadmiseks: Maa-amet, Riigimetsa Majandamise Keskus, Saaremaa Vallavalitsus,
Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet

Merike Rosin

vanemspetsialist

maapõuebüroo